VN2024-016329

bc zuid-oost

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor het DB Zuidoost van 19 november 2024

Portefeuille: Democratisering (inclusief Bestuurlijk stelsel) (17)

Agendapunt: B4

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vaststellen inrichting buurtbudgetten Zuidoost Model C 2025

Het dagelijks bestuur Zuidoost besluit

1. Kennis te nemen van de stand van zaken van buurtbudget ronde 2024 en de opgedane en geleerde ervaringen.
2. In te stemmen met het voorstel ter voorzetting van de inrichting van de buurtbudgetten voor 2025, conform Model C met aangebrachte verduidelijkingen. Deze voortzetting bestaat uit 4 onderdelen
    - Het in 2024 vastgestelde procesvoorstel.
    - Verduidelijkingen op het procesvoorstel naar aanleiding van de opgedane en geleerde ervaringen
    - Buurtindeling blijft hetzelfde
    - Verdeelsleutel budget 2025 (700.000 Euro) blijft hetzelfde

3. De informatiebrief over de buurtbudgetten 2025 model C ter kennisname door te geleiden naar de stadsdeelcommissie.

Kernboodschap

In 2022-2023 vond de eerste ronde buurtbudget model C plaats, dat gaat over Community based begroten en inzet op community-building en het versterken van de positie van bewoners middels buurtcollectieven. De coalitie van buurten gaf in 2023 aan behoefte te hebben aan het vereenvoudigen van Model C. De werkgroep buurtbudget model C, bestaande uit vertegenwoordigers van de coalitie van buurten Zuidoost, ambtenaren en de ondersteunende Stichting !Woon heeft gewerkt aan een procesvoorstel, dat in 2024 is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur. In 2025 blijft dit hetzelfde, omdat het in de praktijk over het algemeen goed loopt. Via de beschikkingen worden verduidelijkingen kenbaar gemaakt naar aanleiding van opgedane ervaringen.

Bestuurlijke achtergrond

In 2019-2020 heeft Zuidoost pilots gedraaid met buurtbudgetten in de G-buurt en K-buurt. In december 2021 heeft de raadscommissie de subsidieregeling buurtbudgetten/ buurtbegroot vastgesteld, mede op basis van de ervaringen in Zuidoost. Met deze regeling en in het kader van het programma democratisering wil de gemeente eigenaarschap en zeggenschap van bewoners in en over hun buurten bevorderen. In 2022 is 900.000 euro beschikbaar gesteld voor 11 buurten in Zuidoost volgens model C van de subsidieregeling. Samen met Masterplan Zuidoost, zowel via buurtbudgetten als via 'jongerenbudget', wordt er gewerkt aan het versterken van de bewonersgroepen en –platformen. Het buurtbudget als instrument heeft geen relatie met het masterplan

Uit de ronde 2023 zijn onder andere de volgende leerpunten naar voren gekomen:

- Bij buurtbudgetten gaat het om doeners;

Bij de vorige inrichting van model C (2022/2023) hanteerde Zuidoost aanvullende regels op de subsidieregeling die veel tijd en administratie vergden van bewoners. Het advies van werkgroep

model C geeft hierin meer ruimte om 'adaptief' te begroten. Met adaptief begroten wordt bedoeld: inspelen op de actualiteit van een buurt en hier de middelen op afstemmen. Dit betekent dat in de subsidie aanvraag niet in detail uitgewerkte plannen met begrotingen hoeven te worden aangeleverd. Bewoners vinden elkaar op de inhoud en hun motivatie om iets voor de buurt te willen doen. De gemeente heeft hier geen sturende rol in.

Bestuurlijke prioriteit

Hoog, model C valt onder community based begroten en is daarmee in lijn met de ambitie community based werken van Masterplan en stadsdeelorganisatie.

Wettelijke grondslag

- Onderdeel 18.4 (ondersteuning bewonersinitiatieven) van de Takenlijst behorende bij de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022.
- Gemeentewet, 160 lid 1 sub b.

Onderbouwing besluit

***Ad. 1* Kennis te nemen van de stand van zaken van buurtbudget ronde 2024 en de opgedane en geleerde ervaringen.**

Beschikkingen: Er zijn 12 aanvragen ingediend, voor 12 buurten (die het stadsdeel Zuidoost dekken) en alle 12 aanvragen zijn beschikt.

Adaptief begroten. Nieuw voor 2024 was het 'adaptief begroten' van de budgetten. Dat heeft de buurten en de aanvragers ontlast omdat er geen uitgebreide lijsten van activiteiten in de aanvragen opgegeven hoefden te worden die bewoners gedurende het jaar wilden uitvoeren. Voor de gemeente is de beoordeling van de aanvragen ook eenvoudiger geworden als het gaat om de financiële kant. De gemeente keek immers alleen naar de onderbouwing over het 'draagvlak' in de buurt voor het aangevraagde buurtbudget. In de aanvragen is niet altijd even duidelijk hoe het draagvlak door de penvoerder/buurtplatform (in wording) precies wordt gecreëerd of welke draagvlak de aanvrager precies geniet. Omdat dit een aandachtspunt blijft zijn er verduidelijkingen aangebracht op dit onderwerp in Ad2.

Doorloop van activiteiten. Buurten kwamen in de knel met de doorloop van de activiteiten omdat het besluitvormingsproces lang duurde in 2024, waardoor de subsidies in 2024 ook laat werden toegekend. Daarom moet het proces voor 2025 op tijd te starten, dat wil zeggen begin 2025.

Fysieke projecten. Doordat de aanvragen 'adaptief' zijn begroot en de activiteiten niet gespecifieerd hoefden te worden, bleek dat de plannen met betrekking tot de openbare ruimte vaak niet gerealiseerd konden worden. De subsidieregels schrijven voor dat aanvragen worden getoetst op aantonen 'draagvlak en betrokkenheid' per buurt, en niet op 'haalbaarheid'. Plannen in de openbare ruimte werden niet op voorhand getoetst aan de beleidsregels en kwamen hierdoor in de knel. Dit zorgde voor frustratie bij bewoners en collega's. In de beschikkingen van buurtbudgetten 2025 wordt de buurt geattendeerd op de geldende regels en op de inzet van de gemeente om, in gesprek, maatwerk te leveren waar mogelijk.

Organisatie-opbouw: De huidige ronde buurtbudgetten heeft ons geleerd dat de opbouw van buurtorganisaties de kern is van model C, en tijd en aandacht vraagt. Net als vorig jaar kennen we een deel van het budget toe aan de ondersteuning. Met dit geld kan de coalitie van buurten o.a. werken aan onderlinge kennisuitwisseling, het bundelen van bepaalde diensten en ook !Woon of een andere partij kan naar keuze worden ingezet. Tot 2024verliep de inhuur van ondersteuning via het stadsdeel. In 2024 is besloten om het om het gehele ondersteuningsbudget naar de platformen te laten gaan, dat wil zeggen: 100.000 euro. Hiermee is een volgende stap gezet in bewoners-zelforganisatie en capaciteitsopbouw. Een geleerde ervaring is dat het proces van inregelen tijd kost en afstemming vraagt om randvoorwaarden te organiseren, zodat de middelen ook daadwerkelijk landen bij de coalitie van buurten. Deze afstemming loopt in goed en constructief overleg en kan vanuit dezelfde lijn worden voortgezet voor 2025.

Penvoerder: In artikel 14lid1 is bepaald dat de handelingskosten van de penvoerder maximaal 8% is. Indien er aanspraak gedaan wordt op meer dan 8% dan kan dat op basis van dit artikel leiden tot een weigeringsgrond. Aangezien dit een 'kan' -bepaling is, is er ruimte open gelaten om hiervan af te wijken. Dit dient ten alle tijden goed onderbouwd te worden in een transparant proces met de buurt.

Tussenrapportage: Indienen van een tussenrapportage, minimaal elk half jaar, staat vast in de subsidieregeling. Buurtplatformen ervaren dit als een relatief grote administratieve last. Om deze last te verminderen maken we het mogelijk om te rapporteren via de applicatie Open poen, of via een maandelijks gesprek met een vertegenwoordiger van de gemeente.

Knelpuntenoverleg: Om de samenwerking tussen platformen en gemeente ook in de praktijk goed te laten verlopen, is een 'knelpuntenoverleg' ingesteld. Alle partijen kunnen hier knelpunten agenderen die in de praktijk ontstaan, en vragen om een doorbraak. De partijen aan tafel hebben de mogelijkheid om hier knopen in door te hakken.

Erkenning buurtplatformen: Inmiddels hebben we te maken met de realiteit van de participatieverordening en het daarin opgenomen artikel over buurtplatformen. Het buurtplatformrecht heeft raakvlakken met buurtbudgetten Model C, maar doorloopt een ander proces dat deels parallel loopt met het proces van de toekenning van de buurtbudgetten.

Conflicten en spanningen. Soms zijn er conflicten of kunnen spanningen ontstaan. Bij ingewikkelde situaties is elkaar steunen en beschermen cruciaal, zodat niemand zich alleen voelt staan. Hierbij is voor iedereen een rol weggelegd om in samenspel verder te komen, te blijven leren, en geleerde lessen weer mee te nemen. Dit wordt per situatie bekeken. De volgende partijen zijn hierbij van belang om te noemen:

- De gebiedsteams fungeren altijd als eerste aanspreekpunt voor buurten en bewoners.

- Het multidisciplinaire opgaveteam Democratisering neemt in principe de leiding in het organiseren van de afstemming en het leggen van de puzzel over hoe de relaties liggen en wie betrokken worden bij een oplossing. In het opgaveteam zijn zowel projectleiders/coördinator/ambtelijk opdrachtgever democratisering, als medewerkers van het gebiedsteam vertegenwoordigd.

Stichting !Woon: bemiddeling bij twisten en conflicten en onafhankelijk ondersteuner van buurten. Naast !Woon heeft zowel de gemeente als coalitie van buurten/bewonerscollectieven de mogelijkheid om andere partijen in te schakelen voor conflictbemiddeling.Coalitie van buurten: in het van elkaar leren heeft de coalitie van buurten een belangrijke rol en beschikt daarnaast over kennis van de dynamieken in de buurten.

- Het stedelijke "tussenteam" kan betrokken worden bij complexe situaties, zowel vanuit de buurt als vanuit het stadsdeel.
- Het Dagelijks Bestuur heeft een rol in stagnaties en escalaties, wanneer er op ambtelijk niveau geen handelingsperspectief meer is.

Evaluatie. Een uitvoerige evaluatie volgt in 2025, gezien het korte tijdsbestek. In 2025 zal ook gezamenlijk verkend worden hoe de toekomst van buurtbudgetten eruit gaat zien en hoe dit samenhangt met de nieuwe realiteit van officiële buurtplatformen.

Ad. 2. In te stemmen met het voorstel ter voorzetting van de inrichting van de buurtbudgetten voor 2025, conform Model C met aangebrachte verduidelijkingen.

De voortzetting omvat de volgende 4 onderdelen:

- Het in 2024 vastgestelde procesvoorstel..
- Verduidelijkingen op het procesvoorstel naar aanleiding van de geleerde lessen 2024.
- Buurtindeling handhaven.
- Verdeelsleutel van het beschikbare budget blijft hetzelfde.

Doorgaan met Model C, conform het vastgestelde procesvoorstel 2024.

- De toetsing op basis van draagvak zonder haalbaarheidstoets blijft van kracht (met als aanvulling dat voor projecten in de openbare ruimte verduidelijkingen worden meegenomen in de beschikking.)
- Adaptief begroten blijft van kracht. Een aanvraag dient nog steeds te voldoen aan de subsidieregeling.
- De tussenrapportage blijft van kracht en de wijze van rapportage wordt bepaald in afstemming.
- Het knelpuntenoverleg blijft en geldt ook als een beheersmaatregel voor mogelijke risico's.
- Wat betreft de organisatieopbouw blijft er geïnvesteerd worden in de zelforganisatie van bewoners en onderlinge kennisuitwisseling en van elkaar leren binnen de coalitie van buurten.
- Woon! Blijft betrokken als ondersteuner op verzoek van de buurten zelf en speelt een belangrijke rol bij mogelijke conflicten en spanningen.
- De penvoerder dient een sterke binding te hebben met de betreffende buurt. Verduidelijkingen op de rol van de penvoerder worden opgenomen in de beschikking.

Verduidelijkingen op het procesvoorstel naar aanleiding van de opgedane en geleerde ervaringen 2024
De opgedane en geleerde ervaringen van de uitvoering van de buurtbudgetten 2024 geven inzicht om een aantal verduidelijkingen aan te brengen in het proces, die opgenomen zullen worden in de beschikking. Deze verduidelijkingen gaan over fysieke projecten, penvoerderschap, buurtbudgetten 2025 in relatie tot de erkenning buurtplatform en inspanning op samenwerking.

Fysieke projecten

Plannen in de openbare ruimte worden getoetst aan de regels die vastgesteld zijn in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte en Standaard en de regels omtrent het Amsterdamse Straatbeeld (Puccinimethode).

De gemeente, via de gebiedsmakelaar of projectleider democratisering, gaat met platformen in gesprek als het gaat om plannen in de openbare ruimte. Aanpassingen in de openbare ruimte worden altijd getoetst aan de geldende regels, waardoor de realisatie van plannen soms moeilijk kan zijn. Bij plannen die beheerd moeten worden kan in sommige gevallen beheer door bewoners worden gedaan. Beheer door bewoners wordt geregeld in een medebeheercontract.

De rol en verantwoordelijkheid van de penvoerder

De penvoerder dient een sterke binding te hebben met de betreffende buurt en richt zich op het uitvoeren van administratieve/financiële taken en is verantwoordelijk voor de financiële rapportage. Indien sprake is van een externe penvoerder, ligt de verantwoordelijkheid voor de inhoud en uitvoering bij de actieve bewoners(groepen). De penvoerder erkent de rol van het buurtplatform/de bewonersgroep en de aangewezen kartrekkers.

Wanneer er geen aanvrager (en rechtspersoon) uit de buurt of met een sterke binding met de buurt is om het buurtbudget aan te vragen, kan eventueel een beroep worden gedaan op penvoerderschap door één van de bestaande leden van de 'coalitie van buurtplatformen Zuidoost'.

Buurtbudget 2025 in relatie tot de erkenning buurtplatform

Aan de toekenning van de subsidie buurtbudget 2025 kunnen geen rechten worden ontleend wat betreft de officiële erkenning als buurtplatform. In de praktijk is er een sterke samenhang tussen buurtbudgetten en buurtplatform-erkenning, maar het zijn twee aparte processen. De erkenning van buurtplatformen volgens de participatieverordening is nieuw, en ook de huidige werkwijze met model C is relatief nieuw en in ontwikkeling. In 2025 wordt gekeken hoe de samenhang verbeterd kan worden.

Inspanning op samenwerking

De gemeente, buurtplatformen/collectieven en coalitie van buurten blijven investeren in de goede samenwerking tussen de stadsdeelorganisatie en de platformen. Deze partijen spreken elkaar rechtstreeks aan op deze inspanningsverplichting en nemen allemaal hun verantwoordelijkheid passend bij de rol die eenieder vervult.

Het investeren in de coalitie van buurtplatformen Zuidoost biedt de mogelijkheid dat buurtplatformen van elkaar leren en ook horizontaal verantwoording afleggen, en elkaar dus ook kunnen aanspreken als zaken niet lopen zoals afgesproken.

Er is een knelpuntenoverleg ingesteld, om de samenwerking tussen platformen en gemeente ook in de praktijk goed te laten verlopen. Alle partijen kunnen hier knelpunten agenderen die in de praktijk ontstaan, en vragen om een doorbraak. De partijen aan tafel hebben de mogelijkheid om hier knopen over door te hakken.

Buurtindeling blijft hetzelfde

- Bijlmer Oost: E-buurt, G-buurt, K-buurt
- Bijlmer Centrum: F/D/Vogeltjeswei, Amsterdamse Poort, Venserpolder, H-buurt
- Bijlmer West: Amstel III/ Bullewijk
- Gaasperdam: Nellestein, Reigersbos, Gein, Holendrecht

De buurten in Zuidoost komen voort uit de oorspronkelijke stedenbouwkundige opzet en de naamgeving van de verschillende buurten en zijn dus ingebed in de geschiedenis en cultuur van Zuidoost. In 2022 is door het stadsdeel deze historische indeling gehanteerd die qua grootte ongeveer overeenkomt met de wijkindeling van Bureau Onderzoek & Statistiek, maar zodanig is aangepast dat de indeling aansluit bij wat bewoners ervaren als een buurt. Een criterium bij de indeling in 2022 was het bedieningsgebied van een platform. Het voorstel is om vast te houden aan de buurtindeling zoals deze is vastgesteld in 2024.

Kwestie meerdere aanvragen per buurt:

Er wordt altijd gestreefd naar maximale samenwerking op het niveau van een buurt. Er kunnen meerdere aanvragen per buurt ingediend worden. In dat geval, en bij overschrijding van het beschikbare subsidieplafond van het desbetreffende buurtbudget, zijn de afwegingscriteria van de subsidieregeling van toepassing. Mocht tijdens het proces van erkenning van buurtplatformen blijken dat er aanleiding is om de buurtindeling te wijzigen, dan wordt daar op dat moment alsnog naar gekeken.

Risico's en beheersmaatregelen

Community based werken en de nieuwe ronde buurtbudgetten mogen niet ten koste gaan van bestaande initiatieven en partijen. Mocht het aan de orde komen dan wordt dit meegenomen in het brede proces rondom benoemen van buurtplatformen.

Een beheersmaatregel is dat buurtbudget is niet de enige manier om activiteiten die in de buurt nodig zijn te financieren. We zullen altijd kijken welke andere financieringen/subsidies aangeboord kunnen worden voor de activiteiten.

Verdeelsleutel budget 2025 (700.000 euro) blijft hetzelfde

De verdeelsleutel voor de buurtbudgetten 2025, bestaande uit 700.000 euro blijft hetzelfde als buurtbudgetten 2024 en is als volgt:

- 50% evenredig verdeeld over de buurten
- 50% verdeeld op basis van inwoneraantal

Een overig budget voor ondersteuning en coördinatie, van 100.000 euro, inzet hiervan te bepalen door de coalitie van buurten Zuidoost

Ad 3. **De informatiebrief over de buurtbudgetten 2025 model C ter kennisname door te geleiden naar de stadsdeelcommissie.**

Ter kennisname doorgeleiden van de informatiebrief aan de Stadsdeel Commissie nzake de buurtbudgetten model C.

In de brief wordt kort beschreven wat ongewijzigd blijft en welke aanvullingen er zijn op het procesvoorstel.

Advies, afstemming en Participatie

Opgaveteam democratisering, gebiedsteams, stedelijk tussenteam, jurist, coalitie van

buurten Zuidoost, gebiedsbeheer

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

N.v.t.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

- Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.,

Buiten de gemeente

In afstemming met team communicatie Zuidoost.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-069498	Stadsdeel Zuidoost Voordracht (pdf)
AD2024-070408	Aanbiedingsbrief buurtbudgetten 2025 Stadsdeel Commissie ().pdf (pdf)

Uitslag

A Akkoord